

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Αγροτική Οικονομία

Ενότητα 8: Θέματα εμπορίας των αγροτικών
προϊόντων

Κοντογεώργος Αχιλλέας

Σχολή Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων Αγροτικών
Προϊόντων & Τροφίμων (Δ.Ε.Α.Π.Τ.)

Σκοποί ενότητας

- Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται μια σειρά εννοιών που στόχο έχουν να δώσουν στο φοιτητή να κατανοήσει τη πολυπλοκότητα των θεμάτων της αγροτικής οικονομίας και ειδικότερα της εμπορίας των αγροτικών προϊόντων και κατά συνέπεια των τροφίμων.
- Η ενότητα αυτή έχει στόχο να εισάγει τους φοιτητές σε έννοιες που θεωρούνται γνωστές για άλλους χώρους οικονομικής δραστηριότητας. Οι έννοιες αυτές όμως προσδιορίζουν το ανταγωνιστικό πλαίσιο μέσα στο οποίο πραγματοποιείται η αγροτική δραστηριότητα και που απαιτεί τον καθορισμό και την εφαρμογή μιας ολιστικής προσέγγισης αλλά και προηγμένων εμπορικών στρατηγικών.
- Στόχος μιας ευρύτερης αγροτικής πολιτικής ανάπτυξης είναι η διάθεση της αγροτικής παράγωγης να γίνεται με όρους εμπορίας που να ξεφεύγουν από τα μαζικά αγαθά με χαμηλές τιμές και κόστος παραγωγής. Ζητούμενο λοιπόν είναι να δημιουργηθούν μια σειρά διαφοροποιημένων προϊόντων που θα μπορούσαν να σταθούν στη αγορά με βάση τα χαρακτηριστικά τους και τις ιδιότητες τους.

Περιεχόμενα ενότητας

- Ποιότητα Προϊόντων
- Τυποποίηση
- Συσκευασία
- Ταυτοποίηση
- Αποθήκευση
- Μεταφορά
- Μεταποίηση Αγροτικών Προϊόντων

Ποιότητα - Ορισμοί

Η ποιότητα ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας ορίζεται ως το σύνολο των χαρακτηριστικών που καθορίζουν τη δυνατότητα του προϊόντος ή της υπηρεσίας να ικανοποιήσει ρητές ή εννοούμενες ανάγκες

(ISO 9000:2000 Quality Management Systems–Fundamentals and Vocabulary).

Δυο είναι οι παράγοντες που καθορίζουν την ποιότητα ενός προϊόντος:

α) Ο πελάτης – καταναλωτής, με την πλήρη και σαφή διευκρίνιση των απαιτήσεών του.

β) Ο προμηθευτής, με τη διασφάλιση της ικανοποίησης όλων των απαιτήσεων του πελάτη – καταναλωτή.

Ποιότητα Τροφίμων

Η Ποιότητα των τροφίμων θα πρέπει να περιέχει και τη βιολογική διάσταση των προϊόντων άλλα και τη διάσταση της ασφάλειας που είναι απαραίτητη για τους καταναλωτές και τις δημόσιες αρχές .

Ένας ορισμός για την ποιότητα των τροφίμων είναι ο εξής: “η ποιότητα των τροφίμων, καθορίζεται από τις αισθητήριες ιδιότητές τους, τη χημική τους σύνθεση, τις φυσικές ιδιότητες τους, το επίπεδο μικροβιολογικών και τοξικολογικών μολυσματικών παραγόντων, τη διάρκεια διατήρησης τους, τη συσκευασία αλλά και την ετικέτα τους με τις πληροφορίες που περιέχει σε συνάρτηση με την αποδοχή που έχει από τους καταναλωτές αλλά και σε συμφωνία με τις απαιτήσεις και τις αντιλήψεις τους”. (Molnar, 1995).

Αναγκαιότητα Τυποποίησης

- Η ανάγκη για τυποποίηση των αγροτικών προϊόντων προκύπτει αφ' ενός από την **ετερογένεια των αναγκών των προτιμήσεων** και των επιθυμιών των πελατών και αφετέρου από την **ετερογένεια των προϊόντων** της αγροτικής παράγωγης εξαιτίας των διαφορετικών συνθηκών παράγωγης και διάθεσης.
- Η ανομοιογένεια αυτή δημιουργεί την ανάγκη να καταταγούν (διαχωριστούν) τα προϊόντα έτσι ώστε να δημιουργηθούν ποιο ομοιογενείς ομάδες (τύποι) προϊόντων έτσι ώστε να ικανοποιούν καλύτερα τις απαιτήσεις των πελατών.

Αναγκαιότητα Τυποποίησης

- Η τυποποίηση γίνεται με βάση συγκεκριμένα χαρακτηριστικά των προϊόντων (**κριτήρια / πολιτική τυποποίησης**) και εξαρτάται από το ίδιο το προϊόν αλλά και τη χρήση για την οποία προορίζεται.
- Γενικά 2 στάδια τυποποίησης:
 - **Διαλογή** (κατάλληλα – ακατάλληλα)
 - **Ταξινόμηση** (διαχωρισμός σε ποιοτικές κατηγορίες)
- Η διαλογή και ταξινόμηση ανάλογα το προϊόν μπορεί να γίνει σε διαφορετικά στάδια του χειρισμού των αγροτικών προϊόντων,
- π.χ. συγκομιδή – φράουλα, διαλογητήριο – ροδάκινα, μεταποίηση – γάλα.

Οικονομική της Τυποποίησης

Η βασική οικονομική επίδραση της τυποποίησης συνίσταται στην αύξηση της συνολικής ζήτησης του εξαιτίας:

- Του καθορισμού διαφορετικών τιμών για τις διάφορες ποιότητες
- Διαφορετική εισοδηματική ελαστικότητα ζήτησης για τα αγροτικά προϊόντα

Οικονομική της Τυποποίησης

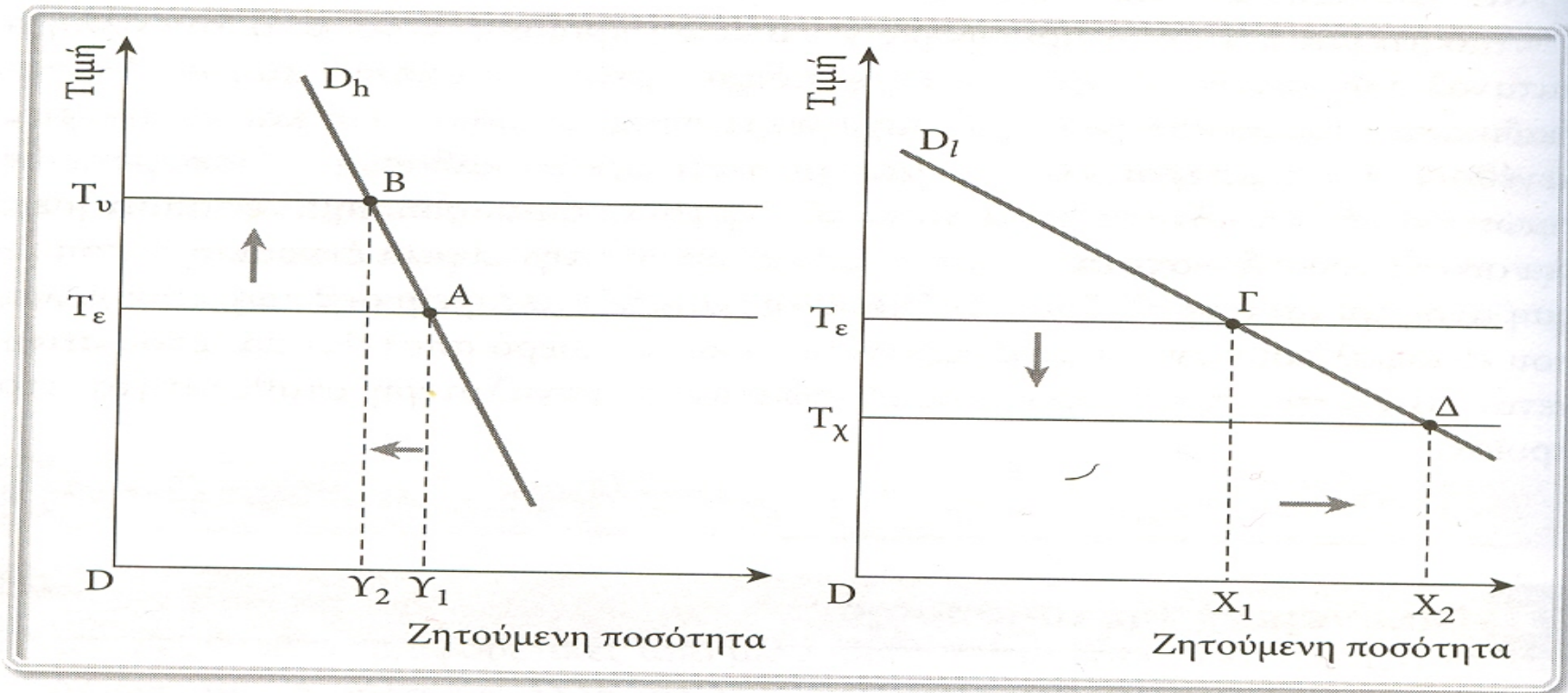
Οι συνέπειες της τυποποίησης και της ανάλογης τιμολόγησης στη ζήτηση των αγροτικών προϊόντων είναι οι εξής:

Η ζητούμενη ποσότητα του προϊόντος με κατώτερη ποιότητα από τους καταναλωτές χαμηλότερου εισοδήματος αυξάνει σημαντικά (γιατί η χαμηλότερη ποιότητα θα έχει χαμηλότερη τιμή σε σχέση με το μη-τυποποιημένο προϊόν)

Η ζητούμενη ποσότητα του προϊόντος με ανώτερη ποιότητα από τους καταναλωτές υψηλοτέρων εισοδημάτων μειώνεται (γιατί η τιμή του τυποποιημένου προϊόντος θα είναι υψηλότερη σε σχέση με το μη-τυποποιημένο) Ωστόσο λόγω ανελαστικής ζήτησης που παρουσιάζουν οι καταναλωτές των υψηλών εισοδημάτων η ζητούμενη ποσότητα μειώνεται σε μικρότερο ποσοστό από την τιμή

Οικονομική της Τυποποίησης

Σχήμα 2.3: Μηχανισμός αύξησης ζήτησης τυποποιημένου προϊόντος (Καμενίδης, 2004)

Ωφέλειες από την τυποποίηση

Τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα από την τυποποίηση των αγρ. προϊόντων είναι:

Αύξηση εισοδήματος παραγωγών

- **Προώθηση των πωλήσεων** των αγροτικών προϊόντων
- **Αύξηση** της μέσης σταθμικής **τιμής** πώλησης των αγροτικών προϊόντων
- Μείωση **κόστους μεταφοράς** και γενικότερα εμπορίας
- **Εξωγεωργική απασχόληση** των παραγωγών και μελών αγρ. οικογενειών
- Αύξηση και βελτίωση της αγροτικής παραγωγής

Βελτίωση του τρόπος λειτουργίας της αγοράς (διαύγεια στην αγορά)

- Κοινωνική δικαιοσύνη μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών
- **Κοινή γλώσσα επικοινωνίας** (περίπτωση μελλοντικών συμβολαίων)
- **Εξοικονόμηση χρόνου** κατά την αγοραπωλησία
- **Βελτίωση** της **ενημέρωσης** της αγοράς (δυνατότητα διαφήμισης & ενημέρωσης των καταναλωτών)
- Δυνατότητα **γρήγορου** και **εύκολου ελέγχου** τροφίμων (ποιότητα – τιμές) από αρμόδιες αρχές

Βελτίωση ευημερίας των καταναλωτών

- Περισσότερες **διαθέσιμες επιλογές** – Δυνατότητα **αμέσων συγκρίσεων**

Επιλογή Τόπου Τυποποίησης

Η τυποποίηση των αγρ. Προϊόντων είναι προτιμότερο να γίνεται στον τόπο παραγωγής εξαιτίας :

- Ελαχιστοποίηση φθορών (π.χ. μεταφορά προσβεβλημένων προϊόντων με υγιή π.χ. πορτοκάλια)
- Μείωση σταθερού κόστους τυποποίησης (π.χ. ενοίκια αποθηκών)
- Μείωση του κόστους μεταφοράς (μεταφέρονται μόνο τα «καλά» προϊόντα)
- **Δυνατότητα έξω-γεωργικής απασχόλησης αγρ. δυναμικού**

Πολιτική Τυποποίησης

Βασικοί κανόνες:

1. Κριτήρια τυποποίησης με βάση τις προτιμήσεις των καταναλωτών.
2. Κριτήρια τυποποίησης εύκολα αναγνωρίσιμα και σπουδαία.
3. Οι ποιοτικές κατηγορίες θα πρέπει να ισχύουν για το μεγαλύτερο μέρος της αγοράς και της παράγωγης.
4. Οικονομικά κίνητρα εφαρμογής της τυποποίησης (τιμές ανάλογα την ποιοτική κατηγορία)

Πολιτική Τυποποίησης

Βασικοί κανόνες:

5. Μείωση κόστους τυποποίησης ώστε να αποφεύγεται η υπερβολική αύξηση της τιμής των προϊόντων επηρεάζοντας αρνητικά την ανταγωνιστικότητα και τις πωλήσεις και συνεπώς τη συνολική κοινωνική ευημερία.
6. Σταθερότητα στην παρεχόμενη ποιότητα. Ενώ, η ποιότητα των αγροτικών προϊόντων αλλάζει από χρόνο σε χρόνο, από παραγωγό σε παραγωγό κλπ., οι καταναλωτές επιθυμούν συνεχόμενα σταθερή ποιότητα αναγκάζοντας τις επιχειρήσεις να τηρούν τις ποιοτικές προδιαγραφές που προβλέπονται, σε μια προσπάθεια να περιορίσουν την αστάθεια της τυποποίησης από το χωράφι μέχρι τον τελικό καταναλωτή.
7. Συστήματα και φορείς ελέγχου ποιότητας. Όταν ένα συσκευασμένο προϊόν δεν έχει τα χαρακτηριστικά που αναγράφονται στην ετικέτα του, τότε μειώνεται η εμπιστοσύνη των πελατών και των καταναλωτών απέναντι στα προϊόντα της επιχείρησης (περιοχής ή και χώρας).

Συσκευασία Αγροτικών Προϊόντων

Έννοια-ορισμός

- Συσκευασία ενός αγροτικού προϊόντος ονομάζεται η τοποθέτηση του μέσα σε ειδικό υλικό, για να καταστεί δυνατή, ασφαλής και αποδοτική η διακίνησή του ως τους καταναλωτές

Σκοποί της συσκευασίας

- Η μεταφορά των προϊόντων ως τους καταναλωτές
- Η προστασία των προϊόντων (φυσικούς, περιβαλλοντικούς κινδύνους και ασθένειες)
- Αποδοτική διακίνηση των προϊόντων (μεγιστοποιεί τον ωφέλιμο χώρο του μεταφορικού μέσου και της αποθήκευσης επιταχύνει τη φόρτωση και εκφόρτωση του οχήματος χωρίς να επιβαρύνει πολύ την τελική τιμή)
- Προώθηση των πωλήσεων

Διάκριση της Συσκευασίας

Ανάλογα με το σκοπό για τον οποίο γίνεται η συσκευασία:

- Συσκευασία διακίνησης ή προστατευτική συσκευασία

(ανθεκτικό υλικό, καλής ποιότητας, κατάλληλο σχήμα και μέγεθος για την αξιοποίηση του μεταφορικού και αποθηκευτικού χώρου)

- Καταναλωτική συσκευασία

(Απαιτούμενο μέγεθος, ευκολία χρήσης του υλικού συσκευασίας, η ποιότητα του υλικού συσκευασίας, η χρησιμότητα του υλικού συσκευασίας)

Διάκριση της Συσκευασίας

Ανάλογα με τη δυνατότητα επανάχρησης ή όχι του υλικού συσκευασίας:

- Συσκευασία μιας χρήσης
- Συσκευασία επανάχρησης

Ανάλογα με το πόσες φορές συσκευάζεται ένα προϊόν η καταναλωτική συσκευασία διακρίνεται:

- Απλή συσκευασία
- Πολλαπλή συσκευασία

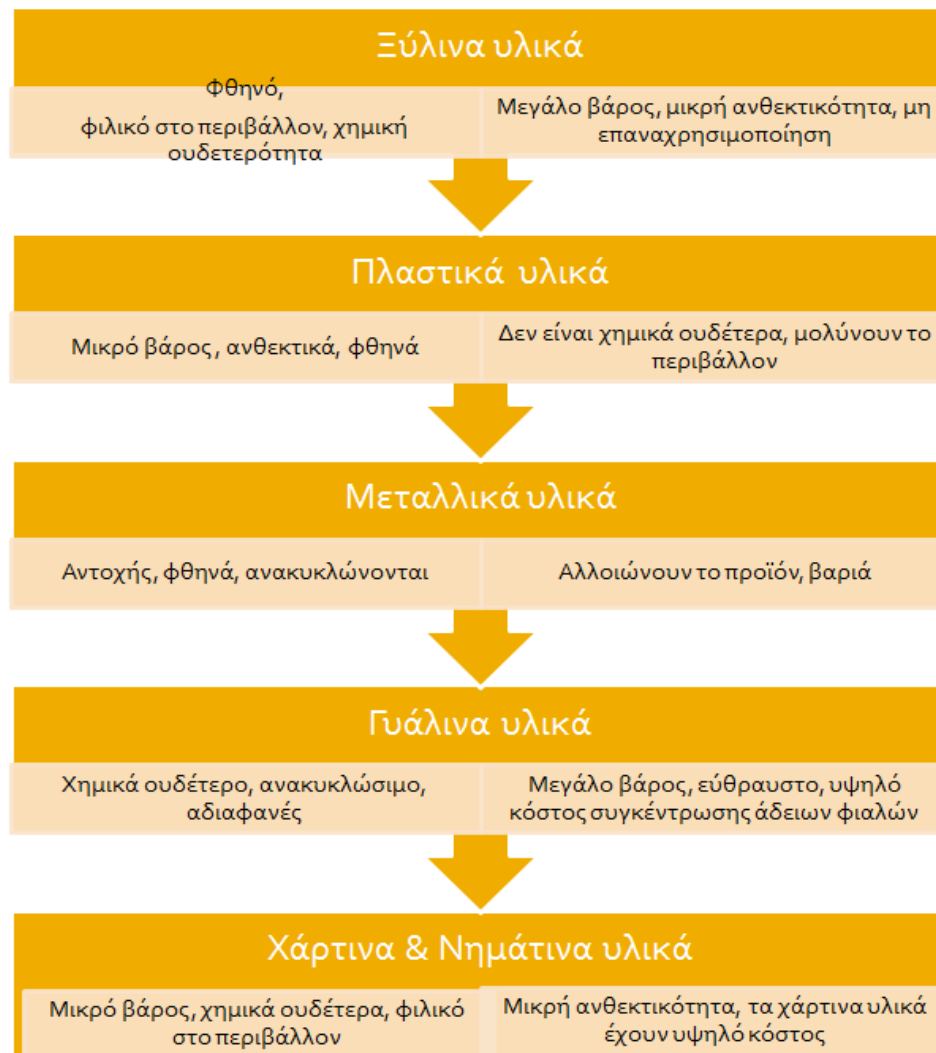

Υλικά συσκευασίας

Είδη υλικών συσκευασίας

Χαρακτηριστικά υλικών συσκευασίας

- Χημικά ουδέτερο προς το προϊόν
- Ανθεκτικό
- Ελαφρύ
- Φθινό
- Αποσυντιθέμενο
- Ανακυκλώσιμο

Πλεονεκτήματα /Μειονεκτήματα συσκευασίας

Πλεονεκτήματα συσκευασίας

1. Η προστασία των προϊόντων
2. Η αποτροπή μετάδοσης ασθενειών
3. Παρεμπόδιση της νοθείας των προϊόντων
4. Η βελτίωση της εμπορικής ποιότητας των προϊόντων
5. Η διευκόλυνση της αγοραπωλησίας
6. Η διευκόλυνση των καταναλωτών στη χρήση του προϊόντος
7. Μείωση του κόστους φορτοεκφόρτωσης των προϊόντων
8. Μείωση το κόστους εμπορίας
9. αύξηση της ποσότητας πώλησης του προϊόντος
- ✓ **Προστατεύονται τα προϊόντα**
- ✓ **Παρατείνεται ο χρόνος προσφοράς τους στην αγορά:**
- ✓ **Η εμφάνισή τους βελτιώνεται**
- ✓ **η νοθεία τους παρεμποδίζεται**
- ✓ **Η χρήση τους διευκολύνεται**

Μειονεκτήματα συσκευασίας

1. Η δυσκολία εκτίμησης της ποιότητας των συσκευασμένων προϊόντων
2. Ο κίνδυνος ύπαρξης χαλασμένων προϊόντων
3. Η δυνατότητα χρησιμοποίησης υπέρβαρου υλικού συσκευασίας
4. Η ρύπανση του περιβάλλοντος
5. Η εξάντληση φυσικών πόρων
6. Η επιβάρυνση της λιανικής τιμής πώλησης

Ταυτοποίηση προϊόντος

- Ταυτοποίηση προϊόντος ονομάζεται η διαδικασία εκείνη κατά την οποία προσδιορίζεται η ταυτότητα του προϊόντος που διακινείται στην αγορά.
- Ο προσδιορισμός της ταυτότητας ενός προϊόντος γίνεται με:
 - Με το εμπορικό όνομα της επιχείρησης,
 - Με το εμπορικό σήμα,
 - ή & με τα δυο παραπάνω.

Εμπορικό Όνομα

- Εμπορικό Όνομα μιας επιχείρησης είναι το πραγματικό νομικό όνομα της επιχείρησης
- Για παράδειγμα:

- ΜΕΒΓΑΛ

- ΜΕΛΙΣΣΑ

- Το εμπορικό όνομα χρησιμεύει για την αναγνώριση της επιχείρησης στην αγορά, αλλά δεν προσδιορίζει κανένα συγκεκριμένο προϊόν.

Το Σήμα (brand)

Το Σήμα (brand) ενός προϊόντος είναι:

- Μια λέξη, ένα γράμμα ή ένας αριθμός
- Ένα σύμβολο, μια εικόνα, ένα σχέδιο,
Που χρησιμοποιείται για την ταυτοποίηση των
προϊόντων μιας επιχείρησης

Εμπορικό Σήμα

- Εμπορικό Σήμα (brand ή Σήμα κατατεθέν) είναι ένα σήμα στο οποίο έχει δοθεί νομική προστασία από το αρμόδιο κρατικό όργανο (μετά από αίτηση της επιχείρησης)
- Το σήμα ενός προϊόντος αποτελείται από 2 μέρη
 - Το όνομα του σήματος (λεκτικό μέρος)
 - Το σύμβολο του σήματος (μη-λεκτικό μέρος)

Είδη Εμπορικών σημάτων:

Οικογενειακά εμπορικά σήματα

Ατομικά εμπορικά σήματα

Συνδυασμένα εμπορικά σήματα

Ανώνυμα Προϊόντα

- Ανώνυμα Προϊόντα (generic) ονομάζονται εκείνα τα προϊόντα τα οποία διακινούνται χωρίς ταυτότητα, δηλαδή χωρίς το όνομα των παραγωγών ή των εμπόρων τους.

Προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας

- Προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας (private label) είναι τα προϊόντα τα οποία εμπορεύονται συνήθως με το όνομα του λιανοπωλητή.

Προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας

- **Ετικέτα** (Label) ενός προϊόντος είναι το **γραπτό, τυπωμένο ή σχεδιασμένο κομμάτι** του υλικού συσκευασίας του προϊόντος, που έχει **σκοπό** την **ταυτοποίηση** των προϊόντων μιας επιχείρησης και την **παροχή** στους καταναλωτές **χρήσιμων πληροφοριών** για το προϊόν ώστε να **συμβάλλει** στη **προώθηση των πωλήσεων** του.

Σήμανση Προϊόντων – Τροφίμων

- Η νομοθεσία για την επισήμανση των τροφίμων υπάγεται στο καθεστώς της γενικής επισήμανσης τροφίμων (*General Food Labeling*) και ελέγχεται από την Οδηγία 2000/13/ΕΚ.
- Η νομοθεσία για την επισήμανση, παρουσίαση και διαφήμιση των τροφίμων εφαρμόζεται στα συσκευασμένα τρόφιμα τα οποία προορίζονται να παραδοθούν ως έχουν στον τελικό καταναλωτή ή σε εστιατόρια, σε νοσοκομεία και σε άλλες παρόμοιες μονάδες ομαδικής εστίασης.
- Υποχρεωτικές ένδειξης σήμανσης:

▪ Ονομασία πωλήσεως	▪ Όνομα ,εμπορική επωνυμία και διεύθυνση του κατασκευαστή/ συσκευαστή /πωλητή (Ε.Ε.)
▪ Κατάλογος συστατικών	▪ Τόπος καταγωγής και προέλευσης
▪ Ποσότητα συστατικών	▪ Οδηγίες χρήσης
▪ Καθαρή ποσότητα για προσυσκευασμένα τρόφιμα	▪ Περιεκτικότητα σε αλκοόλη (>1,2% κ.ο.)
▪ Συνθήκες διατήρησης & χρήσης	

Πλεονεκτήματα της ταυτοποίησης

Τα πλεονεκτήματα της ταυτοποίησης των αγροτικών προϊόντων για τους παραγωγούς είναι τα εξής:

- Διαφοροποιεί τα προϊόντα,
- Ανεξαρτησία στη διαμόρφωση των τιμών,
- Διευκολύνει τη διαφήμιση,
- Επιτυγχάνει σταθερότητα τιμών,
- Αυξάνει τις πιθανότητες επιτυχίας ενός νέου προϊόντος στην αγορά,
- Προστατεύει το γόητρο και τη φήμη των επιχειρήσεων,
- Αυξάνει την ποσότητα πωλήσεων των προϊόντων
- Αποφέρει τελικά υψηλότερο κέρδος στις επιχειρήσεις

Πλεονεκτήματα της ταυτοποίησης

Τα πλεονεκτήματα της ταυτοποίησης των αγροτικών προϊόντων για τους καταναλωτές:

- Διευκολύνει την αγορά προϊόντων,
- Προστατεύει τους καταναλωτές,
- Χρησιμεύει ως “οδηγός αγορών” για τους καταναλωτές,

Τα πλεονεκτήματα της ταυτοποίησης των αγροτικών προϊόντων για το Κράτος είναι:

- Βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων,
- Επινόηση και εφαρμογή νέων τεχνολογιών και μεθόδων παράγωγης
- Προστατεύει τους καταναλωτές,

Πλεονεκτήματα της ταυτοποίησης

Ένα καλό εμπορικό σήμα για να επιτύχει στην αποστολή του θα πρέπει να έχει όσο το δυνατόν περισσότερα από τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- Να είναι σύντομο και απλό,
- Να αναγνωρίζεται εύκολα και να αποτυπώνεται στη μνήμη των καταναλωτών,
- Να προφέρεται εύκολα,
- Να είναι διαχρονικό,
- Να μην είναι περιγραφικό,
- Να μπορεί να προσαρμόζεται σε διαφορετικά είδη συσκευασίας στη διαφήμιση και στην ετικέτα,
- Να μην συγχέεται με εμπορικά σήματα άλλων επιχειρήσεων.

Λόγοι που οδηγούν στη διάθεση των αγροτικών προϊόντων με το εμπορικό σήμα των παραγωγών

- Συνδέουν τους παραγωγούς με τους καταναλωτές,
- Μειώνει την πιθανότητα υποκατάστασης των προϊόντων με άλλα ανταγωνιστικά,
- Ευνοούν την αύξηση της παραγωγής.

Προϋποθέσεις για τη διάθεση των αγροτικών προϊόντων με το εμπορικό σήμα των παραγωγών.

- Το προϊόν να παράγεται σε μεγάλες ποσότητες,
- Το προϊόν να είναι καλής ποιότητας.

Έννοια και ρόλος των μεταφορών

Με τον όρο **μεταφορά προϊόντων** εννοούμε τη διακίνηση τους από τους τόπους παραγωγής στα κέντρα επεξεργασίας και διάθεσης τους.

Ο βασικός ρόλος της μεταφοράς των αγροτικών προϊόντων είναι να μεταφέρει τα προϊόντα στον τόπο κατανάλωσης, έτσι ώστε να γίνει δυνατή η αγορά και η κατανάλωση τους από τους καταναλωτές.

Τρεις γενικές κατηγορίες μεταφοράς αγροτικών προϊόντων

- **Συγκέντρωση** (μεταφορά από τα σημεία παραγωγής σε ένα σημείο όπου μπορεί να τυποποιηθεί, συσκευαστεί ή επεξεργαστεί)
- **Διακίνηση ή μεταφορά** (μεταφορά από τα σημεία παραγωγής σε κεντρικά σημεία κατανάλωσης)
- **Διανομή** (μεταφορά από τα σημεία συγκέντρωσης στα σημεία λιανικής πώλησης)

Επιδιωκόμενοι σκοποί κατά τις μεταφορές

- Χαμηλό κόστος μεταφοράς,
- Μείωση του χρόνου μεταφοράς ,
 - Άμεση ικανοποίηση της ζήτησης των καταναλωτών
 - Μείωση των κινδύνων φθοράς ή ποιοτικής αλλοίωσης.
- Αποφυγή φθοράς των μεταφερόμενων προϊόντων

Οδοί μεταφοράς

Οδός μεταφοράς	Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
Οδική	<ol style="list-style-type: none">1. Πολλοί εναλλακτικοί δρόμοι2. Ευελιξία δρομολογίων3. Δυνατότητα μεταφοράς και σχετικά μικρών ποσοτήτων (μέσω του groupage shipment), με κόστος χαμηλότερο εκείνου για την μεταφορά αντίστοιχης ποσότητας μέσω της σιδηροδρομικής ή της θαλασσίας οδού.4. Υψηλό επίπεδο παροχής υπηρεσιών	<ol style="list-style-type: none">1. Καθυστέρηση στην άφιξη λόγω απρόβλεπτων γεγονότων (π.χ., απεργίες υπαλλήλων στα τελωνεία εισόδου της χώρας προορισμού)2. Υψηλή πιθανότητα ατυχήματος που μπορεί να επιφέρει ζημίες ή και ολική καταστροφή του φορτιού

Οδοί μεταφοράς

Οδός μεταφοράς	Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
Σιδηροδρομική	<ol style="list-style-type: none">1. Χαμηλότερος ναύλος για μεταφορά μεγάλων αποστάσεων, σε σχέση με την οδική οδό2. Κατάλληλη για μεταφορά σχετικά μεγάλων ποσοτήτων αγροτικών προϊόντων	<ol style="list-style-type: none">1. Χαμηλός βαθμός ευελιξίας δρομολογίων2. Σχετικά υψηλός ναύλος για μεταφορά μικρών αποστάσεων3. Χαμηλό επίπεδο παροχής υπηρεσιών4. Χαμηλή διαθεσιμότητα χώρου σε δεδομένη χρονική στιγμή

Οδοί μεταφοράς

Οδός μεταφοράς	Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
Θαλάσσια	<ol style="list-style-type: none">1. Χαμηλός ναύλος2. Δυνατότητα μεταφοράς πολύ μεγάλων ποσοτήτων σε ένα δρομολόγιο	<ol style="list-style-type: none">1. Πολύ χαμηλός βαθμός ευελιξίας αναφορικά με τη διαθεσιμότητα δρομολογίων2. Υψηλή πιθανότητα καθυστέρησης στην αναχώρηση και άφιξη, λόγω απρόβλεπτων παραγόντων στο λιμάνι ή εν πλώ

Οδοί μεταφοράς

Οδός μεταφοράς	Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
Αεροπορική	<ol style="list-style-type: none">Υψηλή ταχύτητα μεταφοράς	<ol style="list-style-type: none">Υπερβολικά υψηλό κόστος σε σχέση με όλες τις άλλες εναλλακτικές οδούς μεταφοράςΥπερβολικά χαμηλή ευελιξία αναφορικά με τη διαθεσιμότητα δρομολογίωνΔιαδικαστικές καθυστερήσεις στο αεροδρόμιο, οι οποίες μπορεί να υπερβαίνουν κατά πολύ τη διάρκεια της αεροπορικής μεταφοράς, δημιουργώντας πρόβλημα στο πολύ ευπαθές φορτίο που μεταφέρεταιΑπαιτείται ειδική συσκευασία υψηλού κόστους

Παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή του μέσου μεταφοράς

Το μέσο μεταφοράς που θα χρησιμοποιηθεί για τη μεταφορά ενός γεωργικού προϊόντος θα εξαρτηθεί από :

- Την ευαισθησία του προϊόντος
- Την απόσταση στην οποία θα μεταφερθεί
- Την κατάστασή του
- Το κόστος μεταφοράς
- Το κόστος φόρτωσης και εκφόρτωσης
- Τα σημεία φόρτωσης και εκφόρτωσης
- Η ποσότητα η οποία θα μεταφερθεί
- Η τιμή στην οποία μπορεί να διατεθεί το προϊόν σε συνάρτηση με το κόστος παραγωγής του
- Η Συσκευασία

Έννοια και ρόλος της Αποθήκευσης

Αποθήκευση αγροτικών προϊόντων ονομάζεται η αναλλοίωτη διατήρησή τους σε ειδικούς χώρους, για να ομαλοποιηθεί η ροή τους στην αγορά και στις διάφορες εγκαταστάσεις επεξεργασίας τους ή για να διοχετευτούν αργότερα στην αγορά, όταν οι τιμές διαμορφωθούν σε υψηλότερα επίπεδα

Η αναγκαιότητα της αποθήκευσης προέρχεται από:

- **Την εποχιακή παραγωγή** (π.χ. μια φορά τα χρόνια)
- **Συνεχόμενη κατανάλωση** (σε όλη τη διάρκεια του έτους)

Ο ορισμός προϋποθέτει:

- «Ύπαρξη ειδικών χώρων» ειδικές συνθήκες ανάλογα με το προϊόν
- «Αναλλοίωτη διατήρηση» αποφυγή ποιοτικών υποβαθμίσεων
- «Ομαλοποίηση ροής» βασική επιδίωξη της αποθήκευσης η επίτευξη καλύτερων τιμών

Ο ρόλος της αποθήκευσης είναι ο εξής:

- **Ομαλοποίηση της ροής των προϊόντων** ή διαφορετικά
- **Εναρμονίζει την προσφορά με τη ζήτηση.**

Σκοποί της αποθήκευσης

Με την αποθήκευση επιδιώκονται τα παρακάτω:

1. Αποφυγή φθοράς ή ποιοτικής υποβάθμισης,
2. Αποφυγή πτώσεων τιμών (**υπερπροσφορά**),
3. Ομαλή τροφοδοσία (π.χ. εργοστασίων μεταποίησης, πελατών, αντιμετώπιση έλλειψης μεταφορικών μέσων & δημιουργία αποθεμάτων)
4. Ωρίμανση προϊόντων (π.χ. μπανάνες),
5. Αύξηση πωλήσεων προϊόντων.

Ωφέλειες αποθήκευσης

Ωφέλειες αποθήκευσης στους παραγωγούς:

- Αύξηση της ποσότητας πώλησης των προϊόντων
- Αύξηση της τιμής πώλησης των προϊόντων
- Αποφυγή φθοράς των προϊόντων
- Αύξηση του εισοδήματος των παραγωγών

Ωφέλειες της αποθήκευσης στους καταναλωτές:

- Κάλυψη των διατροφικών αναγκών των καταναλωτών για περισσότερο χρόνο
- Προμήθεια καλύτερης ποιότητας προϊόντων
- Μείωση των μεγάλων διακυμάνσεων στις τιμές των προϊόντων

Ωφέλειες της αποθήκευσης στους φορείς εμπορίας:

- Συνεχής και ομαλή προμήθεια των πελατών
- Μείωση του κόστους μεταποίησης
- Επίτευξη μεγαλύτερων κερδών

Ωφέλειες της αποθήκευσης στο κράτος:

- Αύξηση εξαγωγών των προϊόντων
- Αύξηση του εθνικού εισοδήματος
- Βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του λαού

Κίνδυνοι αποθήκευσης

- Πτώση των τιμών των προϊόντων
- Απώλεια βάρους
- Υποβάθμιση της ποιότητας των προϊόντων

Είδη χώρων αποθήκευσης των γεωργικών προϊόντων

Υπάρχουν 3 κατηγορίες αποθηκευτικών χώρων:

- **Οι απλές εξειδικευμένες αποθήκες γεωργικών προϊόντων** (σιλό για την αποθήκευση σιτηρών, ανοξείδωτες μεταλλικές δεξαμενές αποθήκευσης ελαιόλαδου κλπ.)
- **Απλές ψυχόμενες αποθήκες (ψυγεία).** Οι αποθηκευτικοί αυτοί χώροι ψύχονται τεχνητά σε θερμοκρασίες χαμηλότερες των 10° C και είναι εφοδιασμένοι με μηχανήματα ρύθμισης της υγρασίας, του αερισμού και φωτισμού.
- **Αποθηκευτικοί χώροι συντήρησης κατεψυγμένων προϊόντων** (κρεάτων, λαχανικών, ζυμών κλπ.)

Τόπος αποθήκευσης

Δυο είναι οι δυνατές επιλογές για τον τόπο στον οποίο θα γίνει η αποθήκευση των αγροτικών προϊόντων :

A. Αποθήκευση στον τόπο παραγωγής:

- Όταν τα προϊόντα είναι ογκώδη και χαμηλής αξίας
- Μικρή απόσταση ανάμεσα τόπο παραγωγής και κατανάλωσης
- Μεγάλος χρόνος αποθήκευσης (πιο φθηνή η αποθήκευση στην επαρχία)
- Όταν προορίζονται για τροφοδοσία εργοστασίων του τόπου παραγωγής

B. Αποθήκευση στον τόπο κατανάλωσης

- Όταν το κόστος αποθήκευσης δεν επηρεάζει αισθητά την τελική τιμή του προϊόντος (π.χ. υψηλής αξίας προϊόντα)
- Μεγάλη απόσταση μεταξύ του τόπου παραγωγής και κατανάλωσης
- Βραχύς κύκλος κατανάλωσης (συχνή τροφοδοσία καταστημάτων).

Αποθήκευση

Χρονική στιγμή αποθήκευσης

Η χρονική στιγμή που θα γίνει η αποθήκευση εξαρτάται από:

- Το χρόνος συγκομιδής των προϊόντων
- Το χρόνος άφιξης των προϊόντων στα καταναλωτικά κέντρα
- Σημαντική πτώση των τιμών των προϊόντων
- Έλλειψη μεταφορικών μέσων

Διάρκεια αποθήκευσης

Η διάρκεια της αποθήκευσης εξαρτάται από:

- Τη φύση του προϊόντος
- Την τιμή του προϊόντος
- Το κόστος αποθήκευσης
- Τη ταχύτητα κατανάλωσης των προϊόντων

Λόγοι αποθήκευσης

A. Οι Παραγωγοί αποθηκεύουν όταν:

- Η τιμή του προϊόντος δεν είναι ικανοποιητική
- Το προϊόν δεν είναι ευπαθές
- Διαθέτουν κατάλληλες αποθήκες
- Δεν πιέζονται οικονομικά να πουλήσουν

B. Οι μεταποιητές αποθηκεύουν όταν θέλουν να :

- Επιτύχουν ομαλή τροφοδοσία και λειτουργία της βιομηχανίας μεταποίησης

Γ. οι χονδρέμποροι αποθηκεύουν όταν θέλουν να :

- Επιτύχουν ομαλή τροφοδοσία της αγοράς που εξυπηρετούν

Δ. Οι Καταναλωτές αποθηκεύουν όταν:

- Προσπαθούν να επωφεληθούν από χαμηλές τιμές σε διατηρήσιμα προϊόντα π.χ. όσπρια, λάδι, κρασί κλπ.

Έννοια και ρόλος της Μεταποίησης

Μεταποίηση ενός πρωτογενούς αγροτικού προϊόντος ονομάζεται η επεξεργασία και ο μετασχηματισμός του σε άλλες μορφές προϊόντων που ικανοποιούν νέες ή διαφορετικές ανάγκες

- **«Ουσιαστικός»** μετασχηματισμός που δίνει νέα προϊόντα (π.χ. ελιά- λάδι)
- **«Τυπικός»** μετασχηματισμός που δεν δίνει νέα προϊόντα αλλά συμβάλει στη διατήρηση και χρήση των προϊόντων (π.χ. νωπά και κατεψυγμένα λαχανικά)

Ο ρόλος της μεταποίησης είναι να:

- **Παράγει edώδιμα προϊόντα** (π.χ. ζάχαρη από ζαχαρότευτλα)
- **Δημιουργεί νέα προϊόντα** (νέες χρήσεις ή νέες ανάγκες)
- **Διατηρεί τα προϊόντα** (μπορεί να μετατρέπει την εποχιακή προσφορά σε συνεχή και εναρμονίζεται με τη ζήτηση)
- **Μειώνει το βάρος και τον όγκο** των προϊόντων.

Ωφέλειες της μεταποίησης

Οι βασικές ωφέλειες που προσφέρει η μεταποίηση είναι οι εξής:

Για τους παραγωγούς:

- Αύξηση της ποσότητας πώλησης του πρωτογενούς προϊόντος
- Αύξηση της τιμής των αγροτικών προϊόντων
- Μείωση του κόστους μεταφοράς
- Αύξηση του εισοδήματος των παραγωγών

Για το κράτος:

- Δημιουργία εξωτερικών οικονομιών
- Αύξηση της απασχόλησης

Για τους καταναλωτές:

- Παράγει edώδιμα προϊόντα, δημιουργεί νέα προϊόντα, διατηρεί τα προϊόντα & τέλος μειώνει το βάρος και τον όγκο των αγροτικών προϊόντων.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 4.0.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Αχιλλέας Κοντογεώργος. «Αγροτική Οικονομία». Έκδοση: 4.0. Πάτρα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<https://eclass.upatras.gr/modules/document/document.php?course=DEAPT1>
46

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.